

Notat

Modtager(e):

Udvalget for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser

Opfølgende tilsyn med udenlandske studerende på professionshøjskoler og erhvervsakademier

Baggrund

Undervisningsministeriet gennemførte i efteråret 2008 et tilsyn med fire uddannelsesinstitutioners udbud af videregående uddannelse til udenlandske selvbetalende studerende fra lande uden for EU/EØS.¹ Baggrunden for iværksættelsen af tilsynet var blandt andet, at andelen af udenlandske studerende fra lande udenfor EU/EØS var stigende. Der blev i den forbindelse stillet spørgsmålstejn ved institutionernes hvervemethoder, herunder disses anvendelse af lokale agenter i tredje verdenslande.

Medierne rejste i løbet af sommeren 2008 en række kritiske spørgsmål i relation til uddannelsesforholdene for udenlandske studerende, som Undervisningsministeriet vurderede, krævede en nøjere undersøgelse. Uddannelsesinstitutionernes hvervning af studerende fra bl.a. Nepal blev sammenlignet med menneskehandel, og det blev anført, at danske uddannelsesinstitutioner brugte lokale agenter til at "lokke" studerende fra tredje verdenslande til uddannelsesinstitutioner i vesten. Det forlød endvidere, at udenlandske agenter gav de studerende indtryk af, at de sideløbende med studiet kunne tjene tilstrækkeligt til at dække både leveomkostninger og udgifter til uddannelsen. Derudover berettede flere medier, at de udenlandske studerende ikke var i stand til at gennemføre uddannelsen, fordi de ikke havde tilstrækkelige faglige og sproglige kompetencer. I andre tilfælde blev det anført, at studerende fra tredje verdenslande reelt ikke kom for at studere, men i stedet brugte opholdstilladelsen som adgang til vestens arbejdsmarked via Schengenaf-talen.

Tilsynet i 2008 viste, at institutionernes aktivitet og praksis i relation til udenlandske studerende generelt var i overensstemmelse med gældende regler, men at der var kritisable forhold blandt andet i forhold til:

- Institutionernes anvendelse af og manglende tilsyn med agenter. Dette gav ringe mulighed for at kontrollere, hvilke konkrete informationer, den studerende modtog fra agenten.

¹ Uddannelsesinstitutioner, der er godkendt til at udbyde erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser med statstilskud kan udbyde den samme uddannelse uden statstilskud til udenlandske studerende uden for EU/EØS således, at betalingen følger reglerne for indtægtsdækket virksomhed.

17. januar 2012

Styrelsen for Videregående
Uddannelser og
Uddannelsesstøtte
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post fivu@fivu.dk
Netsted www.fivu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsbehandler
Lars Bo Henriksen
Telefon 3392 5787
E-post
lars.bo.henriksen@ktst.dk

Sagsnr. 11-121684
Dok nr. 2197314
Side 1/1

- Hold sammensætning hvor der udelukkende var danske eller udenlandske studerende kunne give en formodning om, at de udenlandske studerende ikke tilførte institutionernes faglige miljø en international dimension.
- I lyset af lav studieaktivitet og højt frafald blandt de udenlandske studerende konkluderes det, at vejledning af udenlandske studerende umiddelbart ikke havde en synlig effekt.

Initiativer på baggrund af tilsynet i 2008

På baggrund af tilsynet blev der blandt andet etableret et sæt nationale retningslinjer for udbud af videregående uddannelse til udenlandske studerende kaldet "Code of Conduct for danske videregående uddannelsesinstitutioner i Undervisningsministeriets regi" (vedlagt). Formålet med disse retningslinjer var at imødegå kritikpunkterne fra tilsynet i 2008, herunder sikre en kritisk rekruttering, en ansvarlig anvendelse af agenter samt forhindre unødigt frafald. Retningslinjerne skulle således beskytte udenlandske studerende og samtidig værne om kvaliteten af uddannelsesinstitutionernes rekruttering.

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

Det er hensigten, at Code of Conduct skal fungere som et sæt brancheretningslinjer, som branchen - i dette tilfælde erhvervsakademier og professionshøjskoler - selv finder, er et udtryk for god etisk adfærd. Code of Conduct er udformet af professionshøjskolerne (repræsenteret ved Professionshøjskolernes Rektorkollegium) og erhvervsakademierne (repræsenteret ved Danske Erhvervsskoler) med bistand fra Styrelsen for International Uddannelse og Undervisningsministeriet. Code of Conduct er udformet således, at Undervisningsministeriet som uddannelsesansvarligt ministerium kunne stå inde for, at institutioner, der overholder retningslinjerne, giver udenlandske studerende en redelig og god undervisning og behandling.

Side 2/2

Code of Conduct for danske videregående uddannelsesinstitutioner i Undervisningsministeriets regi trådte i kraft den 1. august 2010.

Opfølgende tilsyn 2010-2011

I tilsynsrapporten fra 2008 blev det varslet, at der skulle gennemføres en opfølgning i 2010.

Formålet med det opfølgende tilsyn er at vurdere, om institutionerne har rettet op på de forhold, som blev kritiseret i tilsynsberetningen fra 2008 og om de initiativer, der er taget, har haft den ønskede effekt.

I forhold til de igangsatte initiativer på baggrund af tilsynet i 2008 er hovedfokus i dette opfølgende tilsyn, hvorvidt udenlandske studerende tilbydes tilfredsstillende forhold i overensstemmelse med Code of Conduct.

Undervisningsministeriet har på den baggrund udarbejdet en stikprøvekontrol i form af indhentelse af oplysninger fra fire uddannelsesinstitutioner i efteråret 2010. Det drejer sig om:

- Københavns Erhvervsakademi,

- Erhvervsakademi Sjælland (med fokus på Køge Handelsskole),
- Erhvervsakademi Kolding (med fokus på International Business Academy)
- VIA University College (med fokus på Teknisk Merkantil Højskole i Horsens).

Institutionerne er tilfældigt udvalgt blandt de institutioner, der havde et relativt stort optag af udenlandske studerende i sommeren 2010². Institutionerne er desuden udvalgt ud fra et ønske om at sikre en bred geografisk repræsentation. I tilsynet fokuseres der på institutionernes udbud af ordinære engelsksprogede uddannelser.

Det bemærkes, at der, med undtagelse af Erhvervsakademi Sjælland (med fokus på Køge Handelsskole), ikke er tale om gengangere fra tilsynet i 2008.

I tilrettelæggelsen har Undervisningsministeriet taget udgangspunkt i retningslinjer i henhold til Code of Conduct, herunder blandt andet markedsføring, anvendelse af agenter, optagelse, sprog- og adgangskrav, betaling, studieaktivitet, studievejledning etc.

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

Undervisningsministeriet og Udlændingetjenesten har besøgt de institutioner, der indgår i tilsynet, herunder drøftet institutionernes aktiviteter i relation til udenlandske studerende samt modtaget skriftlige redegørelser og optegnelser.

Side 3/3

Nærværende tilsynsnotat er primært baseret på de tilbagemeldinger (redegørelser og optegnelser), som ministeriet modtog som opfølgning på besøgene. Tilbagemeldingerne omfatter dokumentation af efterlevelse af retningslinjerne i Code of Conduct samt statistiske oplysninger inden for følgende områder:

- Uddannelser, der udbydes til udenlandske studerende.
- Frafald (gennemførelse).
- Holdfordelingen af danske og udenlandske studerende.
- Fravær.

Det bemærkes, at flere af institutionerne angiver, at eksamensdeltagelse kan benyttes som indikator for studieaktivitet.

I forhold til retningslinjerne i Code of Conduct, har ministeriet foretaget en overordnet vurdering af, om institutionerne lever op til dokumentationskravet, herunder hvorvidt der er rettet op på de ovenfor nævnte forhold, som blev kritiseret i 2008-redegørelsen.

I lighed med det tilsyn, der blev gennemført i 2008, fokuserer det opfølgende tilsyn alene på studerende uden for EU/EØS. Når der henvises til "udenlandske studerende", er der derfor alene tale om selvbetalende studerende, der kommer fra lande uden for EU/EØS.

Sammenfatning af det indsendte materiale for alle institutioner

² Jævnfør Den Koordinerede Tilmelding.

Dokumentation af Code of Conduct

Samlet set vurderes det, at de fire institutioner har indsendt fyldestgørende dokumentationsmateriale for retningslinjerne i Code of Conduct i henhold til brev af 6. december 2010.

Det vurderes som tilfredsstillende, at institutionerne, med henvisning til Code of Conduct, dokumenterer, at de har taget initiativer, der imødegår kritikpunkterne fra 2008. Det omfatter blandt andet større fokus på vejledning af de udenlandske studerende.

I forhold til Erhvervsakademi Kolding vil ansvaret for at agenter overholder lovgivningen i det land, hvorfra der rekrutteres, dog blive påpeget, da dette ikke umiddelbart fremgår af Erhvervsakademi Koldings materiale.

I forhold til holdsammensætning vil principperne for sammensætning af hold i henhold til Code of Conduct blive påpeget overfor Københavns Erhvervsakademi.

Institutionernes imødegåelse af kritikpunkter fra 2008

I forhold til kritikpunkterne i 2008-redegørelsen om agenter, holdsammensætning og vejledning angiver alle fire institutioner, at der er taget initiativer i retning af at sikre acceptable forhold, der lever op til Code of Conduct.

Brugen af agenter er et område, som alle fire institutioner med henvisning til det indsendte materiale har haft fokus på. Blandt andet underskriver VIA UC ny kontrakt med alle agenter hvert år og påpeger eventuelle ukorrekte oplysninger. Med undtagelse af Erhvervsakademi Kolding fremsender institutionerne dokumentation for, at det sikres, at agenterne overholder lovgivningen i det land, der rekrutteres fra i form af standardkontrakter mv. Alle fire institutioner dokumenterer, at de sikrer, at agenterne er informerede om og overholder Code of Conduct.

I forhold til holdsammensætning ses nu umiddelbart udelukkende hold med blandede nationaliteter. Københavns Erhvervsakademi melder dog ikke helt klart tilbage i forhold til dette emne.

I forhold til vejledning er der taget en lang række forskelligartede initiativer, som det endnu er vanskeligt at vurdere langtidseffekten af. Det drejer sig blandt andet om en øget opmærksomhed på muligheden for individuel vejledning, så studerende med faglige problemer eller øvrige problemer kan blive hjulpet.

Vurdering af det statistiske materiale

Overordnet ses en stor variation i antallet af udenlandske studerende de fire institutioner imellem. Generelt har tilgangen af studerende udenfor EU/EØS været kraftigt faldende siden 2007/2008.

I forhold til det øvrige statistiske materiale noteres der en stor variation fra år til år i andelen af studerende, der fortsat er indskrevet på uddannelsen 12 måneder efter studiestart. Dette kan hænge sammen med den lille population som udenlandske studerende udgør på flere institutioner, og som medfører, at selv små påvirkninger give store procentuelle variationer.

Andelen, der fortsat er i gang med uddannelsen 12 måneder efter studiestart, er under 50 pct. på Erhvervsakademi Sjælland, 47 - 69 pct. på Københavns Erhvervsakademi og 33 - 77 pct. på Erhvervsakademi Kolding. Undtagelsen er VIA University College, hvor andelen er på niveau med landsgennemsnittet på 77 pct. for gennemførelse for alle erhvervsakademiuddannelser i 2009.³

I forhold til fravær, er det kun Erhvervsakademi Sjælland, der dokumenterer systematisk fraværsregistrering.

Det understreges, at tallene for studerende, der fortsat er i gang med uddannelsen, i sagens natur kun er en indikation af den endelige gennemførelsesprocent.

Vurdering af det indsendte materiale for de enkelte institutioner

VIA University College

VIA University College oplyser, at Teknisk Merkantil College i Højskole i Horsens har optaget udenlandske studerende på følgende uddannelser:

- Bygningsingeniør
- Bygningskonstruktør
- International Sales and Marketing Management
- ICT Engineering
- Markedsføringsøkonom
- Value Chain Management
- Global Business Engineering

Agenter

Alle agenter evalueres løbende, og der underskrives ny kontrakt med alle agenter hvert år. Eventuelle ukorrekte oplysninger påpeges overfor agenterne og i yderste konsekvens afbrydes samarbejdet i tilfælde af upålidelige agenter.

Det anføres endvidere, at der i agentkontrakterne udførligt er krævet, at agenterne skal overholde national lovgivning i de pågældende lande samt Code of Conduct.

Hold sammensætning

Der stræbes mod den optimale fordeling mellem udenlandske og danske studerende på de enkelte hold.

Vejledning

Institutionen gør opmærksom på muligheden for individuel vejledning. Den udenlandske studerende kan både henvende sig til en ”generel vejleder” med problemer af blandet karakter (fagligt/personligt), samt til den faglige studievejleder med problemer ved studiet.

Gennemførelse

³ Kilde: UNI-Cs databank.

Andelen af udenlandske studerende optaget i 2007, 2008 og 2009, der stadig er under uddannelse 12 måneder efter studiestart, er henholdsvis 91 pct., 67 pct. og 74 pct., hvilket er på niveau med den samlede gennemførelse for samtlige studerende på erhvervsakademiuddannelser på landsplan.

Fravær - eksamensdeltagelse

VIA University College registrerer ikke sygefravær men kræver aflevering af delopgaver og eksamensdeltagelse.

Samlet set vurderes det, at VIA University College med undtagelse af fraværregistrering har indsendt fyldestgørende dokumentationsmateriale for samtlige retningslinjer i Code of Conduct.

Københavns Erhvervsakademi

Københavns Erhvervsakademi oplyser, at institutionen har optaget udenlandske studerende på følgende uddannelser:

- Bachelor of Architectural Technology and Construction Management
- Top-up Bachelor in Design & Business
- Bachelor in e-Concept Development
- Bachelor in Web Development
- Design technologist (AP)
- Computer Science (AP)
- It-Engineer: Network and Electronics (AP)
- Multimedia Design & Communication (AP)

Agenter

Københavns Erhvervsakademi anfører, at akademiets samarbejde med agenter vil basere sig på en udførlig kontrakt, som vil leve op til såvel Code of Conduct som den gældende lovgivning. Kontrakten indgås ikke før agenten er besøgt i sit hjemland, så Københavns Erhvervsakademi ved selvsyn kan konstatere at agenten besidder evner til at varetage de studerendes og akademiets interesser i det aftalte samarbejde. Akademiet anfører videre, at kontrakten udformes på en sådan måde, at akademiet til enhver tid kan afslutte samarbejdet med en agent.

Holdsammensætning

Der sammensættes klasser på en sådan måde, at der er maksimum 10 pct. fra samme land i samme klasse. Institutionen redegør dog senere for, at de udenlandske selvbetalende studerende studerer sammen på kun ét hold. Således er erhvervsakademiets tilbagemelding på dette område ganske uklar.

Vejledning

På hjemmesiden angives, hvilke vejledningsordninger der er tilknyttet den enkelte uddannelse, herunder mentor/tutorordninger. Der vil med stor sandsynlighed blive introduceret mentor/tutorordninger på alle uddannelser, der udbydes internationalt.

Aktivitet

Udenlandske studerende udgør i 2010 102 studerende eller 17 pct. af det samlede optag på de angivne uddannelser. Tilgangen af udenlandske studerende er næsten halveret siden 2007.

Gennemførelse

Andelen af udenlandske studerende optaget i 2007, 2008 og 2009, der stadig er under uddannelse 12 måneder efter studiestart er henholdsvis 49 pct., 69 pct. og 47 pct.

Fravær - eksamensdeltagelse

Københavns Erhvervsakademi oplyser, at der ikke er dokumenteret fraværregistrering bortset fra ved studiestart, da der ikke er mødepligt på de videregående uddannelser.

Det fremgår, at eksamensdeltagen i juni 2010 for udenlandske studerende på Københavns Erhvervsakademi er meget varierende for de enkelte uddannelser fra mindre end en tredjedel eksamensdeltagelse på Multimedia Design og IT Technology til cirka trefjerdele eksamensdeltagelse i Computer Science.

Samlet set vurderes det, at Københavns Erhvervsakademi har indsendt fyldestgørende dokumentationsmateriale for samtlige retningslinjer i Code of Conduct, men at frafaldet er højt.

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

Side 7/7

Erhvervsakademi Sjælland

Erhvervsakademi Sjælland oplyser, at institutionen på afdelingen i Køge har udenlandske studerende på følgende videregående uddannelser i 2010:

- Multimediedesigner
- Leadership & Management
- International Commerce and marketing
- Forskellige diplomuddannelser

Agenter

I forhold til kritikpunktet fra 2008-redegørelsen om brugen af agenter anfører Erhvervsakademi Sjælland følgende:

Før indgåelsen af kontrakt med samarbejdspartner eller agent sikrer institutionen, at:

- agenten er registreret i det pågældende land og er medlem af en agentorganisation/ -netværk,
- der indhentes referencer fra agentens øvrige samarbejdspartnere, og at
- det vurderes, om agenten har tilstrækkelig erfaring samt kendskab til det danske uddannelsessystem.

Om brugen af eksisterende samarbejdspartnere/agenter anfører Erhvervsakademi Sjælland, at

- der deltages i uddannelsesmesser i rekrutteringslandet sammen med agenten, så potentielle ansøgere har mulighed for at møde en repræsentant fra skolen,
- der gennemføres løbende evalueringer af agenten og dennes arbejde for at sikre, at agenten varetager den studerendes og institutionens interesser i henhold til gældende Code of Conduct, øvrige kontraktuelle forhold og gældende lovgivning, og at
- der afholdes årlige evalueringsmøder.

Endvidere anfører Københavns Erhvervsakademi, at der underskrives en kontrakt med samarbejdspartnere og agenter, hvoraf det fremgår, at agenten skal overholde gældende lovgivning og Code of Conduct.

Hold sammensætning

Erhvervsakademi Sjælland redegør for, at hold blandes i forhold til nationalitet og køn.

Vejledning

Erhvervsakademi Sjælland anfører, at kvalitetssikringen af vejledningen indebærer:

- Differentiering af vejledningen under hensyntagen til kulturel baggrund.
- Fokus på at den internationale studerende oplever en god faglig og social ramme på skolen, herunder ved ansættelse af ”social mentor”.
- Faglig ”organisatorisk” vejledning med henblik på fastholdelse og etablering af grupper, projektdeltagelse, projektmøder, projektaflevering etc.

Aktivitet

Udenlandske studerende udgør i 2010 212 studerende eller 11 pct. af den samlede bestand for de angivne uddannelser.

Tilgangen af udenlandske studerende er faldet betragteligt fra 407 studiestartere i 2008 til 165 i 2010.

Gennemførelse

Andelen af udenlandske studerende optaget i 2007, 2008 og 2009, der fortsat er under uddannelse 12 måneder efter studiestart er henholdsvis 42 pct., 35 pct. og 45 pct. Dette er betragteligt under gennemsnittet for gennemførelse for øvrige studerende på erhvervsakademiuddannelserne.

Fravær - eksamensdeltagelse

Fraværet blandt de udenlandske studerende optaget i 2009 og 2010 varierer fra 16 til 34 pct.

Samlet set vurderes det, at Erhvervsakademi Sjælland har indsendt fyldestgørende dokumentationsmateriale for samtlige retningslinjer i Code of Conduct, men at frafaldet er højt.

Erhvervsakademi Kolding

Erhvervsakademi Kolding oplyser, at institutionen i regi af International Business Academy har udenlandske studerende på følgende uddannelser:

- Markedsføringsøkonom
- Professionsbachelor i international handel og markedsføring
- Finansøkonom (Financial Management)

Agenter

Erhvervsakademi Kolding anfører blandt andet, at institutionen har kontrakt med agenter, hvoraf det fremgår, at

- alle agenter er informeret om Code of Conduct og har underskrevet den
- agenterne er velinformerede via briefing og materiale,
- institutionens agenter hvert år er til et ajourføringsmøde. På dette møde gennemgås forskellige procedurer vedr. optag, ligesom agenterne opdateres mht. nye relevante informationer. I forbindelse med dette møde overværer agenterne undervisning med henblik på at opnå forståelse for de danske undervisningsmetoder, taler med studerende, som er i gang med uddannelse. De mødes med de studerende, som de har formidlet til IBA.

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

Side 9/9

Holdsammensætning

Erhvervsakademi Kolding arbejder efter følgende principper for opdeling af hold.

- Holdstørrelser på cirka 35 studerende.
- Spredning af nationaliteter ud på alle hold, så der ikke er en overrepræsentation af enkelte nationaliteter på de enkelte hold.

Vejledning

Erhvervsakademi Kolding anfører, at brochurer og web gennemgås hvert år i januar – marts med henblik på opdatering, således at informationerne er aktuelle og pålidelige. Ansvarlig for dette er uddannelseschefen. I processen med opdatering af data indgår de medarbejdere, som arbejder med optag af udenlandske studerende. De er derfor ajour med indholdet og er i kontakt med ansøgerne og ved hvilke informationer, der skal tilføjes/ændres. Derudover er de uddannelsesansvarlige også involveret, da de er ajour med evt. ændringer i studiet.

Herudover anføres, at der er en fast gruppe medarbejdere, som har som opgave at svare på henvendelser fra udenlandske ansøgere. Denne gruppe af medarbejdere består af:

- Studievejledere
- Studiesekretærer
- Internationale koordinatore
- Erasmus koordinator

Aktivitet

Udenlandske udgør i 2010 10 studerende eller 5 pct. af den samlede bestand på de angivne uddannelser. Der har været en betragtelig nedgang i tilgangen af udenlandske studerende siden 2007.

Gennemførelse

Andelen af udenlandske studerende optaget i 2007, 2008 og 2009, der stadig er under uddannelse 12 måneder efter studiestart er henholdsvis 77 pct., 33 pct. og 50 pct.

Fravær - eksamensdeltagelse

Det oplyses, at fravær kontrolleres dagligt. Hver måned foretages en optælling. De studerende indkaldes til en samtale, hvis månedens fravær overstiger 20 pct.

Samlet set vurderes det, at Erhvervsakademi Kolding har indsendt fyldestgørende dokumentationsmateriale for samtlige retningslinjer i Code of Conduct, men at frafaldet er højt.

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser